

ΕΝΑΣ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Ανάμεσα στα λιγοστά πρόσωπα, που ή πρόσφατη έκδοσή της «Ανθολογία Θρακών ποιητών» ξανάφερε στην επικαιρότητα, είναι και ο ποιητής με την ανάποδη τύχη, ο Ίωσήφ Ραφτόπουλος. Υποσχέθηκα σε προηγούμενο σημείωμά μου να πω δυο λόγια για τη ζωή και το έργο του· το κάνω σήμερα με την πεποίθηση, πως εκπληρώνω ένα χρέος προς τη μνήμη του ανθρώπου, που όλη του η ζωή στάθηκε κατατρεγμός και μαρτύριο. Καθώς και η «Ανθολογία Θρακών ποιητών» μας πληροφορεί, ο Ίωσήφ Ραφτόπουλος γεννήθηκε στο Σκεπαστό της Θράκης στα 1890· σπούδασε στην Πόλη, στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, κι έκανε κάμποσα χρόνια το δασκάλο στην Ανατολή· κληρονομήθηκε από τους Τούρκους για τη θερμότητα του φιλοπατρία, ήρθε στην Αθήνα, όπου κατάφερε να βρει κάποια θέση δασκάλου κι' ύστερότερα μιά άλλη θέση στο Υπουργείο της Γεωργίας· έπεσε μέσα στα μαύρα χρόνια του διχασμού· απολύθηκε από το Υπουργείο, φυλακίστηκε, αρρώστησε. Αρρωστος πιά, μα γεμάτος πάντα από τη θέληση να ξεπεράσει τις άναποδιές της ζωής, πήρε το δίπλωμά του από το Πανεπιστήμιο κι' έγινε επίμελητής αρχαιοτήτων στους Δελφούς. Μα δεν πρόφτασε να σταδιοδρομήσει. Το Νοέμβριο του 1923 πέθανε, φτωχός κι' έρμος, σε μιά κλινική των Αθηνών. Όλο-όλο το έργο του αποτελούν τα μικρά τομύδια, που τύπωνε όσο ζούσε με το γενικό τίτλο: «Ζωή κι' αγάπη», μερικά άλλα ποιήματά του σπαρμένα στα περιοδικά του πρώτου τετάρτου του αιώνα μας και μιά ανθολογία της τυπωμένης και της ανέκ-

δοτης ποιητικής του παραγωγής, που τη χρωστούμε στην καλή διάθεση ενός φίλου του, του Πέτρου Τριανταφύλλου (Ίωσήφ Ραφτόπουλου: Διαλέγτα, 1924). Ο εκδότης της ανθολογίας αυτής έγραψε κ' ένα πρόλογο, όπου με κάποια λυρική υπερβολή και με περισσότερη αγάπη μάς δίνει τη σκιαγραφή του ανθρώπου και του ποιητού. Από εκεί και πέρα κάθε κίνηση, κάθε συζήτηση γύρω από το έργο του έσταμάτησε. Έγινε κ' ο Ραφτόπουλος ένας ποιητής λησμονημένος. Που οι θύελλες που ξεσήκωσαν ή αυτοκτονία του Καρυωτάκη! Που ή γενική απήχηση, που για πολλόν καιρό δημιουργήσε το μαρτύριο και το τέλος της Μαρίας Πολυδούρη! Μερικοί άνθρωποι είναι άτυχοι και πέρ' από την κρύα πλάκα του τάφου. Ένας από αυτούς υπήρξε κ' ο Ίωσήφ Ραφτόπουλος. Μα για να σταθούμε: μήπως άραγε τα βράσανα του ανθρώπου δημιουργούν ευνοϊκή προκατάληψη και για το έργο του ποιητού; Μήπως ο Ραφτόπουλος άξιζε όλη τη λησμονιά και την έγκατάλειψη, όλη την αδιαφορία των μεταγενεστέρων, που εκδηλώθηκε τόσο απόλυτα και, για σήμερα τουλάχιστο, τόσο όριστικά; Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, δεν θά ήμουν, φυσικά, εγώ, που θά ήθελα να οδηγίσω τον αναγνώστη μου στο νεκροταφείο της λογοτεχνικής μας Ιστορίας για να τον συνοδεύσω σ' ένα θλιβερό και άσκοπο περίπατο ανάμεσα από τις άσημαντότητες, ανάμεσα από τους άπονημένους της ζωής και της τέχνης. Δεν έχω βέβαια την αντίληψη, πως ο Ραφτόπουλος υπήρξε ένας μεγάλος ποιητής. Μα, το λιγώτερο-κιώτερο, έδωσε κάποιο τόσο ενδιαφέρον και τρυφερότητα στην ποίηση του καιρού του· και ο τόνος αυτός, που προέρχεται από έσωτερικό πλούτο, από σφοδρό βασανισμένο πάθος όσο κι' αν δεν κατώρθωσε ν' ανεβή στους γαλανούς ούρανοους της ύπερατομικής αποπνευματώσεως κι' όσο κι' αν έμεινε μιά μοναχική, λυπητερή φωνούλα, είναι ένα στοιχείο πολύτιμο, που δεν πρέπει να χαθή και ν' άχρηστευθή. Καθώς παρατηρεί πολύ σωστά ο συνοπτικός κ' επιγραμματικός βιογράφος του της «Μεγάλης Έλληνικής Έγκυκλοπαιδείας», «ο Ραφτόπουλος υπενθυμίζει τον Κρυστάλλη, διετέλεσε, καθώς εκείνος, κατ' αρχάς υπό την έμφανή επίδραση της δημοτικής μουσας, γενόμενος ποιητής ειδυλλιακός, φυσιολατρικός και έρωτικός, στιχουργών δ' επί ανομοιοκαταλήκτου δεκαπεντασυλλάβου. Βραδύτερον παρουσιάζεται νεοκλασσικός λυρικός, στιχουργών μεθ' ομοιοκαταλήξιας τα ουδέποτε υπερβάντα το έπίγραμμα ποιήματά του. Η γλώσσα του είναι φυσική και ο ο τόνος περιπαθώς τρυφερός». Θα προχωρούσα ίσως κάπως περισσότερο. Θα ώνόμαζα τον Ραφτόπουλο της πρώτης του ποιητικής περιόδου «δεύτερον Κρυστάλλη». Τόσοι είναι οι δεσμοί του με το χρώμα και το αίσημα του δημοτικού τραγουδιού, τόσο ο-

μοιότης των ιοτικών περιπετειών του προς τη φτώχεια, τη δυστυχία και την άρρώστια του Κρυστάλλη. Μα δεν τολμώ να το υποστηρίξω με όλη μου την καρδιά, γιατί ο Ραφτόπουλος είναι ένας ποιητής περισσότερο πολιτισμένος, περισσότερο πεδινός, ενώ ο Κρυστάλλη, και μ' όλη του την περιπάθεια και μ' όλη του την δύσνη, μένει πάντα και στη γλώσσα και στο νόημα και στο ύφος γενικά ο άνυπόταχτος κι' άπελεκητος βουήσιος. Νά ένα τραγουδι του Ραφτόπουλου:

Το φεγγαράκι άρμένιζε κι' ο νιος
(το παρεκάλει:
για κάμε, φεγγαράκι μου, να σκο-
(τεϊνάση ο τόπος,
γιατί φοβάται ή λυγερή νάρτη να
(μ' άναταμώση,
μήν τη σκιαχτούνε τα πουλιά, μήν
(τη νοιαστούν τάρηδονα
κ' έβγουν με τα χαράματα και
(πάν το διαλαλήσουν.

Είνε από τα πρώτα του, εκείνα που φέρνουν πιό ζωηρή τη σφραγίδα της επιδράσεως του δημοτικού τραγουδιού. Ύστερα ο Θρακιώτης αυτός ξεκινάει για την πολύπονη περιπλάνησή του. Αφήνει τα ειδυλλιακά του όνειροπολήματα και κατεβαίνει στις πολυτάραχες πολιτείες με τον πυρετικό τους άλλαλαγμό, τη στέρησή τους και την άρρώστια τους. Οι δυσκολίες της ζωής κ' ή καταστροφή της υγείας του, τον κάνουν άπαισιόδοξο, πεισιθάνατο, περίλυπο έως θανάτου. Η μέριμνά του της μορφικής τελειώσεως κάμπτεται. Γράφει και στίχους σχεδόν άκαλαισθητους, κραυγές άλγους, έρωτικές όμολογίες, που δεν έχουν παρά ύποκειμενικό και αυτοβιογραφικό, για να πούμε έτσι, ενδιαφέρον. Μ' άπ' όλα αυτά, και τα εύτυχημένα του γραψίματα και τα παραστρατήματά του, και τα μέτρια και τα καλύτερά του, δημιουργείται μιά θερμή, οικεία και συμπαθητική ατμόσφαιρα, που κάνει άνεκτικότερο τον αναγνώστη. Υπάρχουν, ως τόσο, και ποιήματα του Ραφτόπουλου, που δεν έχουν ανάγκη από καμμιά άνοχη. Τέτοιο θεωρώ το παρακάτω, που το έχω άγαπήσει με όλη μου την καρδιά.

Τ' ώραίο κοράσι είχε καθίσει
στα παραθύρι μιάν αύγη,
με τα μεγάλα μαύρα ματία
γιομάτα φώς και συλλογή.
Κάποια χαράματα εγώ το είδα,
την ώρα της χρυσής σωπής,
στο τρυφερό του προσωπάκι
το ρόδισμα είχε μιάς αύγης.
Περνώνας ένα μεσημέρι,
πώφεγγε ο ήλιος λαμπερός,
το πρόσωπό του ήταν σαν κρίνος,
σαν άσπρος κάτασπρος άφρός.
Κ' ένα θραδύ κ' ένα θραδάκι
ή κόρη του παραθυριού
έκάθονταν μ' όψη θλιμμένη
σά μαραμμένου λουλουδιού.
Κ' ύστερα πιά δεν την ξανάειδα
κι' ούδ' άλλος είχε ξαναδη
την κορασίδα με τα ματία
γιομάτα φώς και συλλογή.

J. M. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τα μάτια της
Φέρνει ο βορριάς τα χιόνια,
ο νότος τη βροχή,
μά της Μαρίας τα μάτια
φέρνουν άνοιξι.
μιά της ματιά κι' οι άνέμοι
παύουν να φυσούν,
μιά της ματιά κι' ο ήλιος
λαμπροφαιίνεται.
ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΚΕΠΑΣΤΟΥ ΕΝ
1974-1976

Από ένα κριτικό σημείωμα που κατεχωρήθη πρό ημερών εις την «Πρωϊαν», επανήλθε στην μνήμη των παλαιών γνωρίμων του, ο μακαρίτης ποιητής Ιωσήφ Ραφτόπουλος. Αλλά μαζί με τον Ραφτόπουλον, πού νεώτατος έφυγε από τον κόσμον, θυμάται κανείς τα τελευταία ίχνη του μπεοισμού των προπολεμικών Αθηνών.

Χωρίς να έχη τίποτε το κοινόν με τας Αθήνας, έγκλιματίσθη πολύ γρήγορα, από την στιγμή που οι διωγμοί του 1914 τον άρπαξαν από την Θράκην και τον έρριξαν εδώ. Ο Ιωσήφ προσπάθησε να εξακολουθήση το επάγγελμα του δασκάλου, αλλά τον τράβηξε η δημοσιογραφία.

Ως ποιητής έδειχνε κάποιο ταλέντο. Ως δημοσιογράφος τίποτε το εξαιρετικόν. Συνέπεσε όμως τότε ο μακαρίτης Γαβριηλίδης να βρισκεται εις το ζενίθ της μανίας του. Της μανίας του ανεβοκατεβάζειν ανθρωπίνας άξιας, με το έτοι θέλω. Και ο άγνωστος νέος βρίσκεται για μία στιγμή — ούτε λίγο, ούτε πολύ — αρχισυντάκτης της «Ακροπόλεως». Αυτό συνέβη κατά το 1916. Η πρώτη του δουλειά, ητο να τυπώση μυλλιέτα, στα όποια με δυνατά γράμματα να περιέχεται ο τίτλος που έλαβεν άπροσδοκήτως. Αλλά ο Γαβριηλίδης «πλάστη», ητο και Γαβριηλίδης «χαλαστής». Με δσην ευχέρειαν ανέβαζε, με άλλην τόσην κατέβαζε! Και πριν εξαντληθούν τα έκατό μυλλιέτα, που είχε τυπώσει ο Ιωσήφ, είχαν εξαντληθή η ευνοία του Γαβριηλίδη. Δεν στενοχωρείτο όμως μ' αυτά ο άκακος και ολιγαρκής νέος. Πότε κάνοντας τον δάσκαλον, πότε τον δημοσιογράφον, κατώρθωνε να έχη τα έλαχιστα που του χρειάζοντο για να ζή. Και μάλιστα — χωρίς να ενοχλή κανένα — εξέδιδε τους στίχους του από τις οικονομίες του.

Δέν θα ξεχάρα την επίσημο σάσι που έλαβεν, όταν ηλθε στο καφενείον, με μίαν νέαν ολιγοσέλιδον έκδοσίν του. Η έκδοσις ητο αφιερωμένη στον ήθοποιό Οικονόμου. Μόλις πλησίασε ο Οικονόμου, δρθιος ο Ιωσήφ, του προσέφερε με ευλάβειαν το τεύχος. Ο γηραιός ήθοποιός ηύχαρίστησεν, όχι με μεγάλην ένθουσιασμόν, αλλά πάντως με ευγένειαν. Ο δε Ραφτόπουλος του προσθέτει:

1936

—Αυτό βεβαίως σάς το προσφέρω, άφου εινε αφιερωμένο σε σας... τώρα εσεις άν θέλετε αγοράζετε και... ένα άλλο τεύχος...

Αλλά δέν είχε καμμίαν όκληρότητα ή άφελής εκείνη παράκλησις του. Επρόκειτο περί μίας δραχμής!

Με αντίτυπα αυτής της έκδόσεως στο χέρι, με μίαν περιβολήν πάντοτε της «κακής ώρας» αλλά μάλλον ασθαράν, ο Ραφτόπουλος σταμάτησε τότε στον δρόμον τον Πλάτωνα Ροδοκανάκη, που έγραφε τακτικά κριτικές. Χωρίς να τον ξέρη, τον πλησίασε και τουδωκε ένα αντίτυπον, λέγοντάς του: «άν σας άρέση του γράφετε δυο λόγια».

Σε λίγες μέρες, ο Ροδοκανάκης έγραψεν ένα ολόκληρον χρονογράφημα. Ηρχιζεν από την περιγραφήν του άγνωστου ποιητού, αναφέρων ότι τον συνήτησε να κατεβαίνη την όδόν Αιόλου με ένα πακέτο βιβλία, να παραντουρά από άφέλεια στα ντουβάρια των σπιτιών και να μασά ένα κουλούρι... Το σκίτσο δέν ητο άνεπιτυχές... Αλλά δέν ηρνήθη ο Ροδοκανάκης τον δικαίον έπαινον στο ταλέντο.

Λίγο καιρό ύστερα άπ' αυτές τας έπαινετικές κρίσεις, ο Ιωσήφ έμπλεξε με άλλην... κρίσιν. Δυσάρεστον αυτήν... εύρέθηκε χωρίς δουλειά. Και ητο ο δύσκολος του 1917 χειμώνας, ο χειμώνας του άποκλεισμού. Μία παρέα μπόεμ — νεαρών λογίων, φοιτητών, άνέργων — παρέα πολυάριθμος, άνέβαινε ένα θράδυ την όδόν Σταδίου.

Περνούσαν από ένα από τα «επί ποδός» ζαχαροπλαστεία, τα όποια φυσικά με τας έλλείψεις του άποκλεισμού, έφτιασαν έλαχιστα πράγματα.

Στην παρέα ύπήρχε κάποιος εύπορών. Τους κάνει την άπροσδόκητον πρόσκλησιν:

—Ελάτε να σάς τρατάρω... Ο Ραφτόπουλος, από τον ένθουσιασμόν του, εισέρχεται πρώτος εις το κατάστημα, θέλων να κάνει «λες ον έρ» εις τους άλλους...

Σηκώνει την γυάλα της θιτρίνας με τα γλυκά, για να πλησιάσουν οι φίλοι και να αρχίσουν να παίρνουν... Με την ποιητικήν του άφέλειαν, ενόμιζεν ότι η γυάλα είχε λογικήν. και μόλις την σηκώσης, μπορεί να την αφήσης έλεύθερη, να στέκεται μόνη της...

Το άπότομον μ π ά μ με το όποιον κατέπεσεν η γυάλα, είχεν ως συνέπειαν, να πληρώνη σπασμένα ο «εύπορών» της παρέας. Ητο κι' αυτός ένας χαριτωμένος φιλόλογών, που έσθησεν επίσης προώρως, όπως και ο καύμένος ο Ραφτόπουλος.

Σ Κ Ε Π Τ Ι Κ Ι Σ Τ Η Σ

ΡΑΦΤΟ-ΠΟΥΛΟΣ

Από ένα κριτικό σημείωμα, που κατεχωρήθη πρό ημερών εις την «Πρωϊαν», επανήλθε στην μνήμην των παλαιών γνωρίμων του, ο μακαρίτης ποιητής Ίωσήφ Ραφτόπουλος. Άλλά μαζί με τον Ραφτόπουλον, που νεώτατος έφυγε από τον κόσμον, θυμάται κανείς τα τελευταία ίχνη του μποιητισμού των προπολεμικών Άθηνων. * 24-7/2

Χωρίς να έχη τίποτε το κοινόν με τας Άθήνας, εγκλιματίσθη πολύ γρηγορα, από την στιγμή που οι διωγμοί του 1914 τον άρπαξαν από την Θράκην και τον έρριξαν εδώ. Ο Ίωσήφ προσπάθησε να εξακολουθήση το επάγγελμα του δασκάλου, αλλά τον τράβηξε η δημοσιογραφία.

Ως ποιητής έδειχνε κάποιο ταλέντο. Ως δημοσιογράφος τίποτε το εξαιρετικόν. Συνέπεσε όμως τότε ο μακαρίτης Γαβριηλίδης να βρίσκεται εις το ζενιθ της μανίας του. Της μανίας του ανεβοκατεβάζειν ανθρωπίνας άξιας, με το έτσι θέλω. Και ο άγνωστος νέος βρίσκεται για μιá στιγμή — ούτε λίγο, ούτε πολύ — άρχισυντάκτης της «Άκροπόλεως».

Αυτό συνέβη κατά το 1916. Η πρώτη του δουλειά, ητο να τυπώση μπιλλιέτα, στα όποια με δυνατά γράμματα να περιέχεται ο τίτλος που έλαβεν άπροσδοκήτως. Άλλά ο Γαβριηλίδης «πλάστης», ητο και Γαβριηλίδης «χαλαστής». Με δσπν ευχέρειαν ανέβαζε, με άλλην τόσην κατέβαζε! Και πριν εξαπληθσύν τα έκατό μπιλλιέτα, που είχε τυπώσει ο Ίωσήφ, ειχεν εξαπληθσύν η εύνοια του Γαβριηλίδη. Δεν στενοχωρείτο όμως μ' αυτά ο άκακος και ολιγαρκής νέος. Πότε κάνοντας τον δάσκαλον, πότε τον δημοσιογράφον, κατώσθωνε να έχη τα έλαχιστα που του έχρειάζοντο για να ζή. Και μάλιστα — χωρίς να ένοχη κανένα — εξέδιδε τους στίχους του από τις οικονομίες του. 24-7/2

Δέν θα ξεχάσω την επίσημο στάσι που έλαβεν, όταν ηλθε στο καφενείον, με μιάν νεαν ολιγοσέλιδον έκδοσίν του. Η έκδοσις ητο αφιερωμένη στον ήθοποιό Οικονόμου. Μόλις πλησίασε ο Οικονόμου, ορθος ο Ίωσήφ, του προσέφερε με εύλαβειαν το τεύχος. Ο γηραιός ήθοποιός ηύχαρίστησεν, όχι με μεγάλην ένθουσιασμόν, αλλά πάντως με ευγένειαν. Ο δέ Ραφτόπουλος του προσθέτει: 1936

—Αυτό βεβαίως σάς το προσφέρω, αφού εινε αφιερωμένο σε σας... τώρα έσεις εάν θέλετε αγοράζετε και... ένα άλλο τεύχος...

Άλλά δέν ειχε καμμίαν οχληρότητα η άφελής εκείνη παράκλησις του. Επρόκειτο περί μιás δραχμής!

Με αντίτυπα αυτής της έκδόσεως στο χέρι, με μιαν περιβολήν πάντοτε της «κακής ώρας» αλλά μάλλον καθαράν, ο Ραφτόπουλος σταμάτησε τότε στον δρόμον τον Πλάτων Ροδοκανάκη, που έγραφε τακτικά κριτικές. Χωρίς να τον ξέρη, τον πλησίασε και τουδωκε ένα αντίτυπον, λεγοντάς του: «άν σας άρέση μου γράψετε δυό λόγια».

Σε λίγες μέρες, ο Ροδοκανάκης έγραψεν ένα δλόκληρον χρονογράφημα. Αρχίζεν από την περιγραφήν του άγνώστου ποιητού, αναφέρων ότι τον συνήντησε να κατεβαίνει την οδόν Αιόλου με ένα πακέτο βιβλία, να παραντουραά από άφέλεια στα ντουβάρια των σπιτιών και να μασά ένα κουλουρι... Το σκίτσο δέν ητο ανεπιτυχές... Άλλά δέν ηρήθη ο Ροδοκανάκης τον δίκαιον έπαινον στο ταλέντο.

Λίγο καιρό ύστερα άπ' αυτές τας επαινετικάς κρίσεις, ο Ίωσήφ έμπλεξε με άλλην... κρίσιν. Δυσάρεστον αυτήν... ερέθηκε χωρίς δουλειά. Και ητο ο δύσκολος του 1917 χειμώνας, ο χειμώνας του άποκλεισμού. Μιά παρέα μποιη — νεαρών λογίων, φοιτητών, άνέργων — παρέα πολυάριθμος, ανέσθαινε ένα θράδυ την οδόν Σταδίου.

Περνούσαν από ένα από τα «επί ποδός» ζαχαροπλαστεία, τα όποια φυσικά με τας έλλείψεις του άποκλεισμού, έφτιαναν έλαχιστα πράγματα.

Στην παρέα υπήρχε κάποιος εύπορών. Τους κάνει την άπροσδόκητον πρόσκλησιν:

—Έλατε να σάς τρατάρω... Ο Ραφτόπουλος, από τον ένθουσιασμόν του, εισέρχεται πρώτος εις το κατάστημα, θέλων να κάνει «λ ε ζ ο νέ ρ» εις τους άλλους...

Σηκώνει την γυάλα της θιρίνας με τα γλυκά, για να πλησιάσουν οι φίλοι και να αρχίσουν να παίρνουν... Με την ποιητικήν του άφέλειαν, έννομιζεν ότι η γυάλα ειχε λογικήν, και μόλις την σηκώσης, μπορεί να την άφήσης ελεύθερη, να στέκεται μόνη της...

Το άπότομον μ π ά μ με το όποιον κατέπεσεν η γυάλα, ειχεν ως συνέπειαν, να πληρώνη σπασμένα ο «εύπορών» της παρέας. Ήτο κι αυτός ένας χαριτωμένος φιλολογών, που έσθησεν επίσης προώρως, όπως και ο καυμένος ο Ραυτόπουλος.

Σ Κ Ε Π Τ Ι Κ Ι Σ Τ Η Σ

ΕΚΕΤΑΣΤΟΥΝΤΑΣ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

της του κοινωνικού κα-
ς χώρας.
— Απαγορεύονται
ρη και έν παντί κλει-
συναθροίσεις καθ' ός
ανάπτυξώσι ή όπωσ-
λωθώσιν αι έν άρρω-
τος θεωρία, ιδέαι και
Οι έν γνώσει προσερ-
τοιαύτας συγκεντρώ-
νται μέ φυλάκισιν.
— Εάν τά άνωτέρω
ελεσθώσι διά του τύ-
τιν εύθύνην, ότε συντά-
μοσειύματος, ό Διευ-
δότης του έντύπου, ό
ναλασών την κυκλοφο-
έν άγνοια δε του έκδο-
ράφος.
— εν τή προηγουμένη
παραβατών άπαγγέλ-
τοίς προσωρινή
αφ' ός του επαγ-
του «ισιογράφου ή
υπογράφου μέχρις έξι
έν ύποτροπή μέχρις έξι
αι διατάσσεται ή καν-
τυπογραφικών όρ-
αρά την παύσιν ταύτην
επάγγελμα αύτου τι-
ε φυλακίσεως έκτιομέ-
τικώς.
— Κατά τών διά
άποφάσεως καταδικα-
τοίς άνωτέρω παρα-
έργονται αύτοδικαίως,
άπαγγελοθώσι διά της
αι στερήσεις και άνι-
αι έν άρθροισ 21 και
—7 του ποινικού νόμου
τουλάχιστον έτη, δια-
αύτοδικαίως και επί
άπό Συνεταιρισμών ή
ών τυγχάνουσι μέλη
έννης άμα της έκλογής
αύτων εις συνεταιρι-
ματεία κατά τό αύτό
εστημα.
— Ανομόδια Δικα-
δικά ή αρχαι πρόσ
ποιν άγωγής πρόσ
αι έκδικασιν τών ύπό
ρω άρθρων προβλεπο-
μάτων, εισί τά Πλημ-
και οι παρ' αύτοίς
και οι παρ' αύτοίς
και οι παρ' αύτοίς

ΕΝΑΣ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

«Ανάμεσα στα λιγοστά πρόσω-
πα, που ή πρόσφατη έκδοση της
«Ανθολογίας Θρακών ποιητών»
εξανέφερε στην έπικαιρότητα, εινε
και, ό ποιητής με την άναπόδη τύ-
χη, ό 'Ιωσήφ Ραφτόπουλος. Υπο-
σχέθηκε σε προηγούμενο σημείω-
μά μου να πώ δυό λόγια γιά τή
ζωή και τό έργο του· τό κάνω ση-
μερα με την πεποίθησή, πως έκ-
πληρώνα ένα χρέος προς τή μνήμη
του ανθρώπου, που όλη του ή ζωή
στάθηκε κατατρεγμός και μαρτύ-
ριο. Καθώς και ή «Ανθολογία
Θρακών ποιητών» μάς πληροφορο-
ρεί, ό 'Ιωσήφ Ραφτόπουλος γενή-
θηκε στο Σκεπαστό της Θράκης
στά 1890· σπούδασε στην Πόλη,
στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, κι'
έκαμε κάμποσα χρόνια τό δασκα-
λο στην 'Ανατολή· κυνηγημένος ά-
πό τους Τούρκους γιά τή θερμή
του φιλοπατρία, ήρθε στην 'Αθήνα,
όπου κατάφερε να βρη κάποια θέ-
ση δασκάλου κι' ύστερώτερα μιάν
άλλη θέση στο 'Υπουργείο της Γε-
ωργίας· έπεσε μέσα στα μαύρα
χρόνια του διχασμού· άπολύθηκε
άπό τό 'Υπουργείο, φυλακίστηκε,
άρρώστησε. «Αρρωστος πιά, μά
γεμάτος πάντα από τή θέληση να
ξεπεράση τις άναποδιές της ζωής,
πήρε τό δίπλωμά του από τό Πα-
νεπιστήμιο κι' έγινε έπιμελητής
άρχαιοτήτων στους Δελφούς. Μά
δέν πρόφτασε να σταδιοδρομήση.
Τό Νοέμβριο του 1923 πέθανε,
φτωχός κι' έρήμος, σε μιάν κλινι-
κή τών 'Αθηνών. Όλο-όλο τό έργο
του άποτελοϋν τά μικρά τομίδια,
που τύπωνε όσο ζούσε με τό γενι-
κό τίτλο: «Ζωή κι' άγάπη», μερικά
άλλα ποιήματα του σπαρμένα στα
περιοδικά του πρώτου τέταρτου
του αιώνα 'μας και μιάν ανθολο-
γία της τυπωμένης και της ανέκ-
τυκώς παρεστάθη κατά την άναγνώ-
ρισιν.
'Η άπόφασις αύτη του δικαστη-
ριου προκαλείται ύπό του Εισαγ-
γελέως αύτεπαγγέλτως, ή τή αί-
τήσει της 'Αστυνομικής άρχής, οι-
τινες ύποχρεοϋνται εις τήν προσα-
γωγήν τών άποδεικτικών στοι-

ται έντός 10 ημε-
μοιότης των βιοτικών περιπετειών
του προς τή φτώχεια, τή δυστυχία
και τήν άρρώστια του Κρυστάλ-
λη. Μά δέν τολμώ να τό υποστη-
ρίξω με όλη μου τήν καρδιά, γιαι-
τι ό Ραφτόπουλος εινε ένας ποιη-
τής περισσότερο πολιτισμένος, πε-
ρισσότερο πεδινός, ένώ ό Κρυ-
στάλλης, και μ' όλη του τήν περι-
ριπάθεια και μ' όλη του τήν δύ-
νη, μένει πάντα και στη γλώσσα
και στο νόημα και στο ύφος γενι-
κά ό άνυπόταχτος κι' άπελέκτιος
βουήσιος. Νά ένα τραγούδι του
Ραφτόπουλου:

Τό φεγγαράκι άρμένιζε κι' ό νιός
(τό παρεκάλει:
γιά κάμε, φεγγαράκι μου, να σκο-
(τενιάση ό τόπος,
γιατι φοβάται ή λυγερή νάρτη να
(μ' άνταμώση,
μήν τή σκιαζοϋνε τά πουλιά, μήν
(τή νοιαστοϋν τάηδόνια
κι' έβγουν με τά χαράματα και
(πάν τό διαλαλήσουν.

Εινε από τά πρώτα του, εκείνα
που φέρνουν πιο ζωηρή τή σφραγι-
δα της επίδράσεως του δημοτικού
τραγουδιού. Ύστερα ό Θρακιώτης
αύτος ξεκινάει γιά τήν πολύπονη πε-
ριπλάνησή του. Άφήνει τά ειδυλ-
λιακά του όνειροπολήματα και κα-
τεβαίνει στις πολυτάραχες πολιτεί-
ες με τόν πυρετικό τους άλλαλα-
γμό, τή στέρησή τους και τήν άρ-
ρώστια τους. Οι δυσκολίες της ζω-
ής κι' ή καταστροφή της ύγείας
του, τόν κάνουν άπαισιόδοξο, πει-
σιθάνατο, περιλπουν έως θανάτου.
'Η μέριμνά του της μορφικής τε-
λειώσεως κάμπτεται. Γράφει και
στίχους σχεδόν άκαλαίσθητους,
κραυγές άλγους, έρωτικές όμολο-
γίες, που δέν έχουν πια ύποκει-
μενικό και αύτοβιογραφικό, γιά
να πούμε έτσι, ένδιαφέρον. Μ' άπ'
όλα αυτά, και τά εύτυχημένα του
γραψίματα και τά παραστρατή-
ματά του, και τά μέτρια και τά
καλύτερά του, δημιουργείται μιάν
θερμή, οικεία και συμπαθητική ά-
τμόσφαιρα, που κάνει άνετικώτε-
ρο τόν άναγνώστη. Ύπάρχουν, ως
τόσο, και ποιήματα του Ραφτόπου-
λου, που δέν έχουν ανάγκη από
καμμιά άνοχή. Τέτοιο θεωρώ τό
παρακάτω, που τό έχω άγαπήσει
με όλη μου τήν καρδιά.

Τ' ώραίο κοράσι είχε καθίσει
στά παραθύρι μιάν αύγή,
με τά μεγάλα μαύρα μάτια
γιομάτα φώς και συλλογή.

Κάποια χαράματα έγώ τό είδα,
τήν ώρα της χρυσής σιωπής,
στό τρυφερό του προσωπάκι
τό ρόδισμα είχε μιās αύγής.

Περνώνας ένα μεσημέρι,
πώφεγγε ό ήλιος λαμπερός,
τό πρόσωπό του ήταν σαν κρίνος,
σαν άσπρος κάτωσπρος άφρός.

Κ' ένα βραδύ κ' ένα βραδάκι
ή κόρη του παραθυριού
έκάθονταν με τά μάτια
σα μαραμένου λουλουδιού!

Κ' ύστερα πιά δέν τήν ξανάειδα
κι' ούδ' άλλος είχε ξαναδη
τήν κορασίδα με τά μάτια
γιομάτα φώς και συλλογή.

... κρίνει κατ' έλευ-
... των προσκομιζο-
... νάμενον να δι-
... πληρώσιν αυτών
... της άποφάσεως,
... ή νέα δικάσι-
... νης άλλης κλη-
... του Εισαγγε-
... εν αντιγράφω
... οπουντα τό Σω-
... ηρίου 5 ήμέρας
... της δικασίμου,
... τή κοινοποιου-
... περιπτώσει δε
... ωπος του Σωμα-
... ζεται έν τώ Σω-
... θυροκολλείται
... του κτιρίου, έν-
... του Σωματείου
... τοικίας του άντι-
... 'Η αίτησις συζη-
... ρά του Εισαγγε-
... δικασίμου, άνευ
... πινάκιον ή δε